

**ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ ЄМНОСТІ
ДЛЯ КОНДЕНСАТОРНОГО ОДНОФАЗНОГО АСИНХРОННОГО
ДВИГУНА**

Соловійов М.В. – гр. 3 ЕЛ, бакалавр, *energetika@kntu.net.ua*

Баганов Є.О. – к.т.н., доц., *ye.baganov@gmail.com*

Херсонський національний технічний університет

Однофазні конденсаторні асинхронні двигуни (ОКАД) є досить розповсюдженими у електроприводах побутової техніки малої потужності [1]. Цей тип двигуна випускається або з одним, або з двома конденсаторами: робочим і пусковим. У той час як пусковий конденсатор виводиться з роботи після пуску машини (зазвичай по досягненню 75% синхронної швидкості), робочий конденсатор залишається у безперервній роботі і визначає робочі властивості машини.

У ОКАД однією з найважливіших проблем є визначення оптимальних значень робочого конденсатора [2, 3]. У більшості випадків для цього використовується моделювання [1, 2]. Однак для проведення моделювання не завжди є у наявності достатня кількість даних, що дозволяє визначити оптимальне значення робочої ємності у будь-якому режимі. Відповідно, у цьому випадку, робочу ємність необхідно визначати експериментально.

Метою роботи є експериментальне визначення оптимальної робочої ємності ОКАД.

У якості двигуна в роботі був використаний ДКВ-10-2УХЛ4, що є двополюсним ОКАД. Вимірювання характеристик проводилося за допомогою двоканальної комп'ютерної USB приставки-осцилографа IRIS.

Схема проведення дослідження наведена на рис. 1.

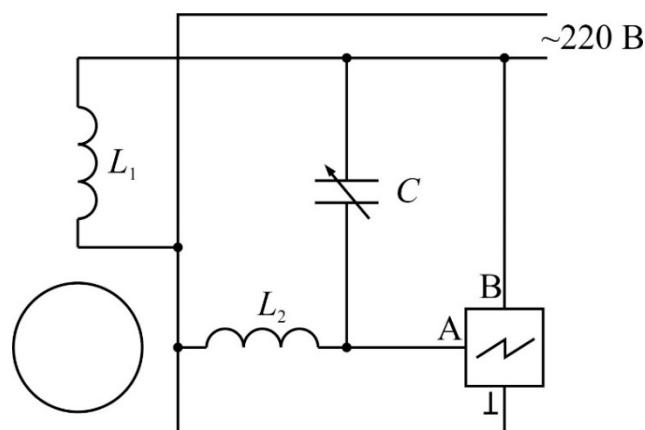

Рисунок 1 – Схема проведення дослідження

Платформа: ЕЛЕКТРОПОБУТОВА ТЕХНІКА

Для прикладу надалі наведені результати дослідження двигуна у режимі холостого ходу. В якості змінного конденсатора використовувалася батарея з п'яти конденсаторів КБГ-МН номіналом 1 мкФ, що за допомогою зміни комутації давала значення 0,33 мкФ; 0,5 мкФ; 1 мкФ; 2 мкФ і 3 мкФ. На рис. 2 наведені осцилограми напруг U_1 і U_2 на обмотках L_1 і L_2 відповідно. Результати синхронізовані відносно U_1 . Як видно з рис. 2, мережева напруга має достатньо високе значення 5-ї гармоніки, що спотворює сигнал, тому пунктиром наведена відновлена напруга першої гармоніки.

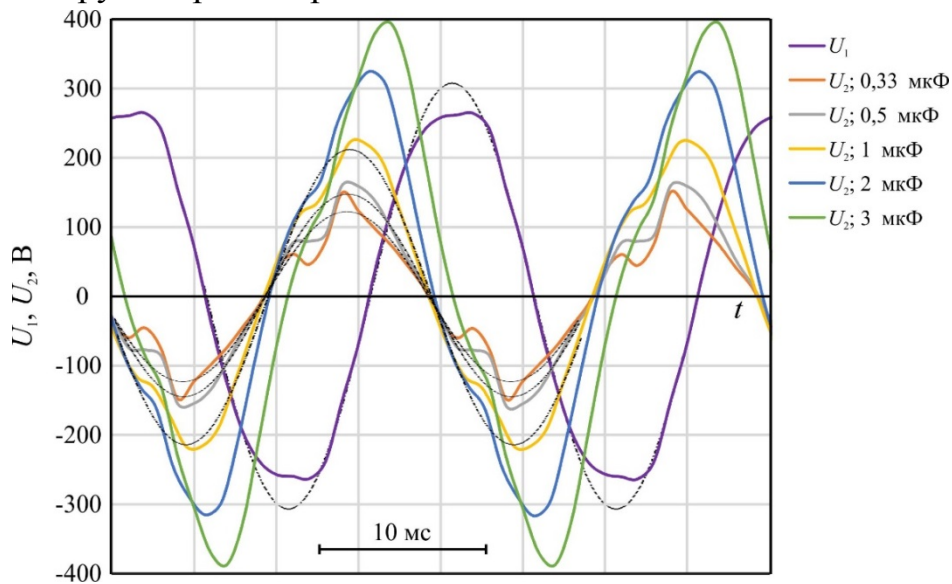

Рисунок 2 – осцилограми напруг на обмотках при різних значеннях ємності

На рис. 3 наведена залежність $U_1=f(U_2)$, яка дає змогу судити про форму магнітного поля у повітряному зазорі машини. Внаслідок спотворення напруг еліптична форма кривих також спотворена. Пунктирні лінії показують відновлену форму кривих. Пунктиром чорного кольору показана оптимальна форма поля у зазорі – колове обертове поле.

На рис. 4 наведені відносні залежності різниці фаз $b = \varphi/90^\circ$ між напругами $U_1(t)$ і $U_2(t)$, відношення їх амплітуд $k = U_{1\max}/U_{2\max}$ та ексцентриситет поля машини ϵ , як функція ємності C . Суцільні лінії відповідають отриманим характеристикам з урахуванням реальної якості електроенергії, пунктирні побудовані за відновленими характеристиками.

Оптимальний ексцентриситет $\epsilon=1$ відповідає різниці фаз $\varphi=90^\circ$ і $k=1$. Як видно з рис. 4, усі ці умови не досягаються одночасно. Тому другою важливою умовою є $k \leq 1$. Перевищення напруги на обмотці L_1 номінальної внаслідок падіння реактивного опору гілки, призведе до підвищення струмів і, як наслідок, до перегріву обмотки і двигуна. Відповідно $C = 1,5$ мкФ за отриманими характеристиками та $C = 1,75 - 1,8$ мкФ за відновленими характеристиками.

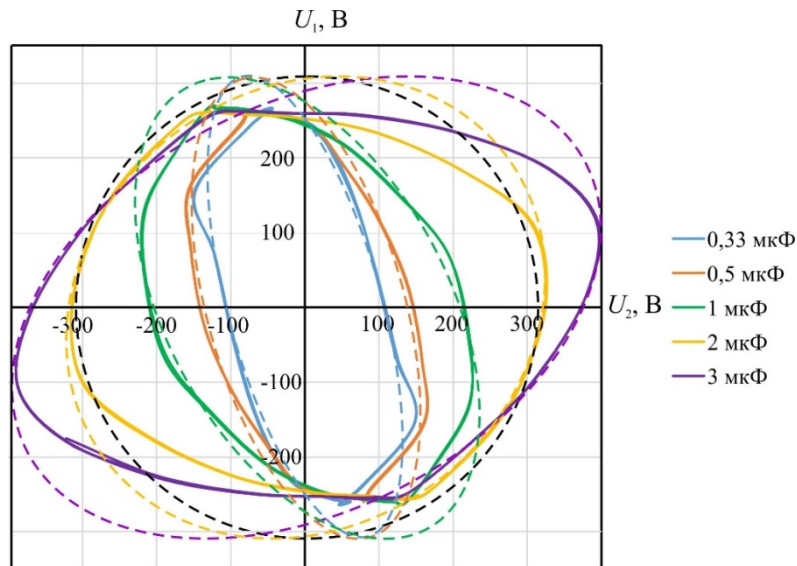

Рисунок 3 – Залежність між напругами на обмотках $U_1=f(U_2)$

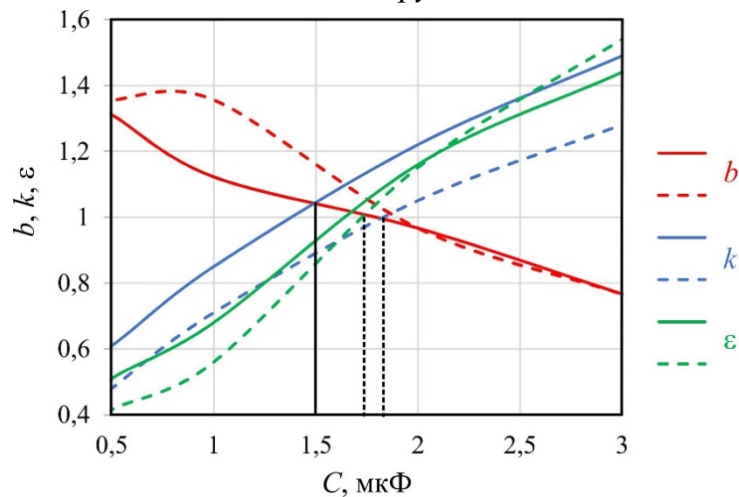

Рисунок 4 – Залежність параметрів роботи двигуна від ємності

Таким чином можна визначити робочу ємність, що є оптимальною для потрібних основних режимів роботи, або використовувати змінну ємність за допомогою контролю її включення електронними ключами [2, 3].

Висновок. У роботі запропонований підхід, що дозволяє експериментально визначати оптимальну робочу ємність для ОКАД.

Література

1. Mera R. Experimental Investigation of the capacitor influence on the Single Phase Induction Motor/ R.Mera, R. Câmpeanu // Latest Advances in Information Sciences, Circuits and Systems. – 2012. – p. 184-189.
2. Sunter S. Modelling and simulation of a single phase induction motor with adjustable switched capacitor/ S. Sunter, M. Ozdemir, B. Gumus. // 9th International Conference on Power Electronics and Motion Control - EPE-PEMC. – Košice, Slovak Republic. – 2000. – p. 5-1 – 5-5.